

4 aprilie 1944

**Un interviu cu Academicianul
Dinu C. Giurescu despre cel
mai tragic bombardament din
istoria Bucureștiului**

Autor

Alexandru Armă

editura

Miidecărți

Bragadiru - 2019

4 APRILIE 1944: PRIMUL BOMBARDAMENT AMERICAN ASUPRA CAPITALEI ȘI CEA MAI MARE TRAGEDIE DIN ISTORIA BUCUREȘTIULUI ÎN SECOLUL XX

În ziua de 4 aprilie, odată cu îmbunătățirea situației meteo, este declanșat cel de-al treilea raid al aviației anglo-americane asupra teritoriului României și primul al ofensivei aeriene din anul 1944. Trebuie menționat că în perioada 20-25 martie 1944, în schimbul lor de mesaje, generalul Maitland Wilson, comandantul forțelor aliate din Mediterana, îi ceruse mareșalului Antonescu să retragă imediat trupele române din Rusia și să accepte capitularea. Întrucât până la data de 28 martie 1944, data ultimei radiograme, partea română nu dăduse niciun răspuns, a fost lansat ordinul începerii bombardamentelor aeriene asupra rafinăriilor de petrol și căilor de comunicație din România, cu scopul sprijinirii ofensivei sovietice, care în acel moment se desfășura în nordul Moldovei și Basarabiei¹.

1 Mihnea Romano, *România în al doilea război mondial*, București, 2001, pag. 91-92

Decolate la ora 10.30 de pe aerodromurile San Pancrazio, Grotaglie, Brindisi și Manduria, situate în sudul Italiei, bombardierele americane au survolat Marea Adriatică, urmând apoi itinerarul: nord Lacul Scutari – Krusevac – Vidin, în direcția României. Condițiile atmosferice de deasupra Balcanilor au obligat ca o parte din formația de avioane americane să abandoneze misiunea și s-au întors la bază, spre obiectiv continuând să zboare doar 170 de bombardiere B-24 *Liberator*, din Grupurile 449, 367, 98, 450 și 451, majoritatea aparținând Escadrei 47 Aeriene². Acestea au intrat în spațiul aerian românesc între Calafat și Bechet, în patru valuri, începând cu ora 13.10, după care au urmat traseul: Cetate – nord Caracal – Văleni (nord-vest Roșiorii De Vede) – Lungulețul (punctul inițial pentru atac), de unde au luat direcția de 115°, care coincidea cu traseul căii ferate, pe porțiunea Triaj – Gara de Nord. Urmând traseul căii ferate, bombardierele americane au ajuns deasupra Bucureștiului în jurul orei 13.45 și venind din direcția vest și nord-vest, la o altitudine de 6.500-7.000 de metri, au lansat un covor de bombe asupra rețelei feroviale, Triajului, Atelierelor CFR, Griviței, Gării de Nord, dar și asupra zonelor învecinate acestora. După atacarea obiectivelor, avioanele americane au luat direcția sud – sud-vest și s-au întors la baze pe traseul: sud București – Adunații Copăceni – Caracal – Vidin³.

Din documentele militare române reiese că bombardamentul s-a efectuat „în covor”, cu o lățime de circa 1.500 metri, pe direcțiile: satul Giulești Sârbi – Triajul Chitila – Gara de Nord și Șoseau Militari – Cotroceni – Statuia Leul – Podul peste Dâmbovița (pe lângă Spitalul de Zonă Interioară nr. 303). Bombe răzlețe au căzut și în alte zone ale orașului fără a viza vreun obiectiv militar.

2 Arhivele Naționale Istorice Centrale, fond Președenția Consiliului de Miniștri – Cabinetul Militar, dosar 94/1944, f. 6

3 *Ibidem*

Bombardiere B-24 „Liberator” în zbor deasupra Bucureștiului,
4 aprilie 1944.

Piloții Grupului 6 Vânătoare așteptând ordinul de decolare pe
aerodromul Popești-Leordeni.

Respect pentru mine și pentru țara mea

În total bombardierile americane au lansat deasupra obiectivului un număr de 2.532 de bombe brizante, la care s-au adăugat și o mulțime de bombe incendiare, care au provocat moartea a 2.763 de oameni și rănirea a altor 2.341 de persoane. De asemenea, 6.866 de locuitori au devenit sinistrați, prin distrugerea totală a 1.246 de locuințe, iar alte 1.270 au fost parțial distruse sau avariate.

Cele mai afectate au fost Atelierele Grivița, zona Gării de Nord, stația București-Militari, Direcția Medicală și Maternitatea CFR. De asemenea, au mai fost distruse sau avariate liniile CFR din halta Grivița, stația București-Mărfuri și din triajul București, unde circa 1.000 de vagoane au fost incendiate. Bombele americane au căzut și în zonele aferente transporturilor CFR, în zona centrală și în unele cartiere ale Capitalei, lovind Liceul „Aurel Vlaicu”, localul Cretzulescu, Circa 33 Poliție, Judecătoria Ocolului 8 Urban, Școala Politehnică, Institutul „Cantacuzino”, Institutul Botanic, Imprimeria și Manutanța Armatei. Pagube importante s-au înregistrat la Uzina Electrică Grozăvești, la Uzina de Apă și la rețeaua de conducte, precum și la rețeaua de transport în comun (STB). În zona centrală au fost grav avariate hotelurile „Athenée Palace”, „Ambasador”, „Splendid”, „Papadopol”, blocurile „Generală”, „Mica”, „Kapriel”, „Băicoianu”, „Moara Românească”, „Banca de Credit” și rafinăria de petrol „Blank”⁴.

Din rândul bombardierelor americane care au atacat Bucureștiul pierderile au fost severe, cauzate de intervenția aviației de vânătoare românești și germane, numărul bombardierelor doborâte fiind de 11, confirmate de datele de arhivă românești⁵.

4 Col. Gheorghe Florea Creangă-Stoilești, *Istoria Apărării Civile*, Ed. Porto-Franco, Galați, 1993, pag. 488-489

5 Arhivele Militare Române, fond 948, dosar 175, f. 7

Imagine aeriană luată de aviația americană în timpul bombardamentului din 4 aprilie 1944.

Gara de Nord fotografiată din aer după bombardamentul din 4 aprilie 1944.

Respect Din avioanele americane doborâte în ziua de 4 aprilie 1944, au fost capturați 45 de prizonieri americani (21 de ofițeri și 24 subofițeri), cel mai mare ofițer în grad fiind căpitanul Anthony D. Polink din Grupul 449 (Escadrila 719)⁶. Conform declarațiilor prizonierilor americani, pierderile mari, suferite de Forța 15 Aeriană în această misiune, s-au datorat faptului că escorta de vânătoare proprie nu a sosit la punctul de întâlnire cu bombardierele și „s-a reîntors la baze imediat după pătrunderea deasupra teritoriului român lăsând bombardierele singure tocmai când aveau mai mare nevoie de protecție”⁷. De asemenea, prizonierii americani au declarat că: „aviația de vânătoare româno-germană a opus o puternică rezistență, atacând violent valurile de Liberatoare și apropiindu-se uneori până la 20-30 de metri de inamic, urmând distrugerea lui cu orice preț”⁸.

Pentru interceptarea bombardierelor americane aviația română de vânătoare a acționat cu 81 de avioane de vânătoare (din Grupurile 1, 6 și 7 Vânătoare), cărora li s-au mai adăugat alte 91 de avioane germane⁹. Cu toate acestea, greul luptelor, care au durat aproape două ore, a fost dat de către piloții români, întrucât aviația de vânătoare germană a fost inițial direcționată către Ploiești, pentru ca apoi să revină și să atace bombardierele americane pe drumul de întoarcere. Artileria antiaeriană a intervenit prompt, însă efectele, după cum au declarat prizonierii americanii, se pare că au fost reduse din cauza înălțimii mari de zbor (6.500 – 7.000 metri), proiectilele explodând mult sub formațiile de bombardiere¹⁰.

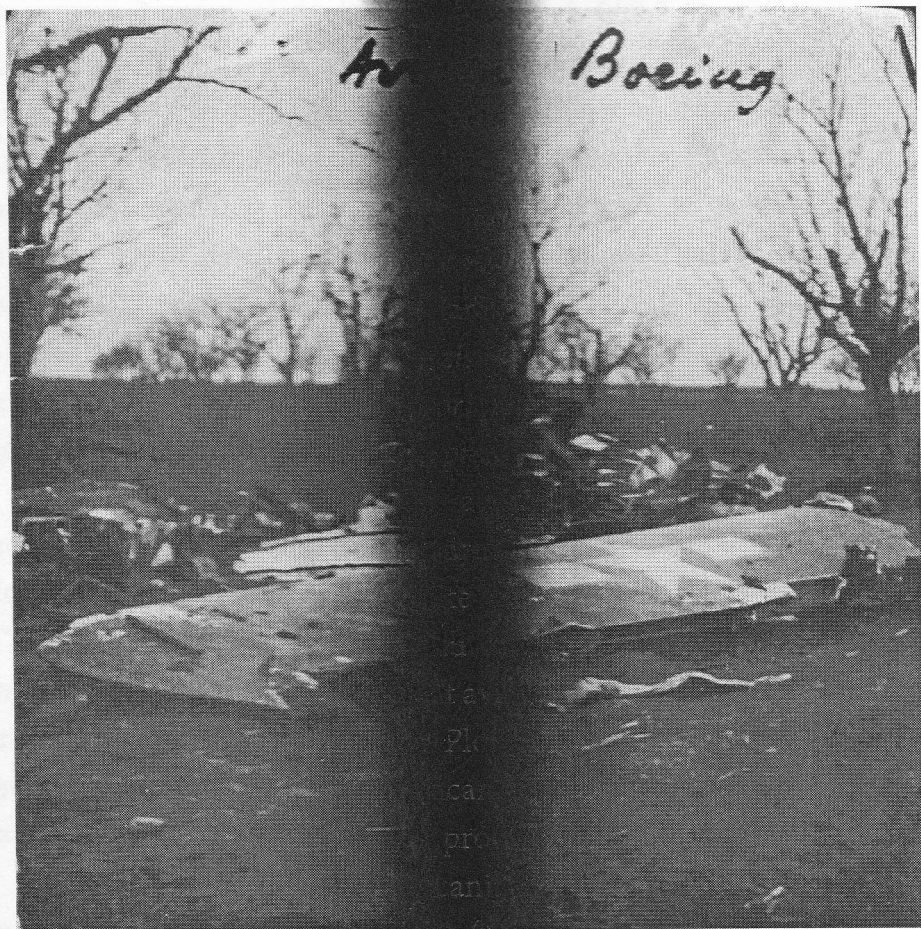
6 Idem, dosar 176, f. 68

7 Idem, dosar 175, f. 7

8 Ibidem

9 A.N.I.C., fond P. C. M. – Cab. Mil, dosar 36/1944, f. 172

10 Idem., dosar 94/1944, f. 7

Resturile unui bombardier american doborât
lângă București, 4 aprilie 1944

Respect pentru Chiar și dacă și-a ratat în mare parte țintele, bilanțul bombardamentului din 4 aprilie 1944 a fost dezastros pentru bucureșteni, deoarece sub sutele de imobile dărâmate au fost îngropați peste 5.000 de morți și răniți, majoritatea femei, copii și bătrâni, unii dintre ei nemaifiind găsiți niciodată de familii. Numărul mare de victime s-a datorat faptului că o mare parte dintre bombele aruncate de valul doi de bombardiere, îndreptate către stațiile de cale ferată Gara de Nord și Chitila, au căzut deasupra cartierului de locuințe din vecinătate, deoarece aviatorii americani s-au ghidat după fumul și praful provocate de atacul primului val. De asemenea, trebuie avute în vedere și exercițiile de alarmă aeriană derulate chiar în acea zi, după care populația nu a mai luat în serios alarma reală și nu a coborât în adăposturi, fapt ce a contribuit la dezastru.

Tot la 4 aprilie 1944, și-a pierdut viața și cunoscutul actor Vasile Vasilache, care, împreună cu Nicolae Stroe, forma celebrul cuplu umoristic al popularei emisiuni de radio „Ora veselă“. Majoritatea victimelor bombardamentului a fost îngropată într-un cimitir nou, numit „4 aprilie“, stabilit pe o latură a fostului Cimitir Calvin din cartierul Giulești. După numărul de pierderi și pagube produse, bombardamentul din 4 aprilie 1944 a rămas cea mai mare tragedie din istoria Bucureștiului în secolul XX.

Documentele prezentate în continuare ne pot da o imagine mai clară asupra efectelor primului bombardament ale aviației americane asupra Capitalei, precum și reacția autorităților române, care au intervenit cu toate forțele și mijloacele de apărare pasivă pentru înlăturarea urmărilor dezastruoase ale atacului aerian.

* *

*